

РЕШЕНИЕ

№ 26360

гр. София, 30.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 80 състав, в публично заседание на 14.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Виржиния Петрова

при участието на секретаря Цветелина Заркова, като разгледа дело номер **4128** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 118 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба от М. И. Я. – ЕГН: [ЕГН], срещу Решение № 2153-21-74/27.02.2026 г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което е оставена без уважение като неоснователна жалба срещу Разпореждане № [ЕГН]/22.12.2025 г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване. Жалбоподателят оспорва решението като неправилно, постановено при нарушение на материалния и процесуалния закон. Твърди, че осигурителният ѝ стаж не е зачетен и определен правилно, като жалбоподателят счита, че е ощетен с 16 дни. Сочи, че при преназначаването ѝ на друга длъжност в Научноизследователски институт по оптика – С. (НИИО), преобразувано в „НПК Оптика“, в трудовата ѝ книжка при едно от преназначенията ѝ, служителят е допуснал явна техническа грешка, която след това е поправил в частта за началото на преназначаването ѝ (17.04.1984 г. - 19.10.1989 г.), но е пропуснал да направи поправка в датата в края на предишното преназначаване (01.03.1983 г. – 01.04.1984 г.).

Моли трудовият ѝ стаж в Научноизследователски институт по оптика – С., преобразувано в „НПК Оптика“ да бъде зачетен, като непрекъснат от 01.03.1983 г. до 19.10.1989 г. и към общият стаж на жалбоподателя да бъдат добавени 16 дни.

В съдебно заседание жалбоподателят, редовно призован се явява лично, поддържа жалбата и моли тя да бъде уважена по изложените в нея съображения. Предоставя документ от НОИ и Образец УП-3 издаден от „ЛАЗЕРНИ И ОПТИЧНИ ТЕХНОЛОГИИ“ АД за обжалвания период. Не претендира разноски по делото.

Ответникът – директорът на ТП на НОИ - С. град, чрез юрк. Б., оспорва жалбата и представените

документи към нея. Относно представеното в съдебното заседание УП-3 – възразява с мотив, че липсват каквито и да било доказателства, че издалят „ЛАЗЕРНИ И ОПТИЧНИ ТЕХНОЛОГИИ“ АД всъщност е правопреемник на „НПК Оптика“. Ответникът възразява и относно предоставеният в съдебното заседание отговор от осигурителния архив и изказаното становище на жалбоподателят в заседанието. Излага доводи, че единственият орган по действащото законодателство, който има право да зачита осигурителен и трудов стаж е само и единствено пенсионният орган към съответното териториално поделение на НОИ. Счита, че други помощни органи тази компетентност. Претендира, че всички доказателства, които са относими към настоящия спор безспорно установяват правилността на оспорения административен акт, поради което моли съда да потвърди оспореното решение. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Софийска градска прокуратура, редовно призована, не изпраща представител.

Съдът, след като се запозна с жалбата и доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, установи следното:

Административното производство е започнало по Заявление вх. № 2112-21-9528 /л. 17-18/, подадено на 16.12.2025 г. от М. И. Я., на база което с Разпореждане № [ЕГН] от 22.12.2025 г. /л. 45/, пожизнено ѝ е отпусната в минимален размер до определянето ѝ по реда на КСО, лична пенсия за осигурителен стаж и възраст считано от 16.12.2025 г.

В процесния случай, при определяне на пенсията е отчетен български осигурителен стаж от III-та категория труд възлизаш на 40 г. 07 м. и 27 дни.

С разпореждането от 22.12.2025 г. при първоначалното отпускане на пенсията са зачетени следните осигурителни периоди:

- 02.09.1982 - 01.03.1983 г. (00 год. 05 мес. и 26 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от Хигиенно - Епидемиологична инспекция;
- 01.03.1983 - 01.04.1984 г. (01 год. 01 мес. и 00 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от НПК Оптика;
- 17.04.1984 - 19.10.1989 г. (05 год. 06 мес. и 02 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от НПК Оптика;
- 01.11.1989 - 17.12.1990 г. (01 год. 01 мес. и 16 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от Фирма „О.“;
- 17.12.1990 - 01.05.1991 г. (00 год. 04 мес. и 13 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от Завод за лазери;
- 01.06.1991 - 01.02.1992 г. (00 год. 08 мес. и 00 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от Бюро по труда;
- 01.01.1993 - 01.01.2001 г. (08 год. 00 мес. и 00 дни), по Осигурителна книжка №[ЕГН]/ 31.01.1994 г.; за период на самоосигуряващо се лице от осигурители „Б. - И. Б.“, ЕТ "Мерилин - Мариета Якова" ;
- 01.01.2001 - 31.03.2001 г. (00 год. 03 мес. и 00 дни), по Осигурителна книжка №024260/ 29.09.2016 г.; , за период на самоосигуряващо се лице от осигурител ЕТ „Белби - Иван Белберов“;
- 01.04.2001 - 01.03.2006 г. (04 год. 11 мес. и 00 дни), по Трудова книжка №6/20.06.2003 г., заверен от „Б. - И. Б.“;
- 01.03.2006 - 01.01.2007 г. (00 год. 10 мес. и 00 дни), по Осигурителна книжка №[ЕГН]/ 31.01.1994г.; за период на самоосигуряващо се лице от осигурител „Белби МК“ ООД;
- 01.01.2007 - 01.01.2013 г. (06 год. 00 мес. и 00 дни), по Осигурителна книжка №[ЕГН]/ 20.08.2010 г.; за период на самоосигуряващо се лице от осигурител „Белби МК“ ООД;
- 01.01.2013 - 01.01.2016 г. (03 год. 00 мес. и 00 дни), по Осигурителна книжка №024260/ 29.09.2016 г.; , за период на самоосигуряващо се лице от осигурител ЕТ „Белби - Иван Белберов“;

- 03.07.2017 - 01.06.2025 г. (07 год. 10 мес. и 28 дни), по Трудова книжка №292/ 26.03.2025 г., заверен от „Военномедицинска академия“;

- 01.06.2025 - 30.11.2025 г. (00 год. 06 мес. и 00 дни), по налични данни в Регистър на осигурените лица, подавани редовно от осигурител „Военномедицинска академия“.

Предвид обстоятелството, че жалбоподателят е самоосигуряващо се лице, както и с оглед на служебното начало в административния процес, длъжностното, лице по ПО е установило в РОЛ наличие на информация за осигуряването на лицето и е поискало проверка от дирекция “Краткосрочни плащания и контрол”. Издадена е служебна бележка № 21102-21-4387#1//29.12.2025 г. /л.38/, от която е видно, че има внесени осигурителни вноски на авансов осигурителен доход, поради което се зачита за осигурителен стаж и доход времето от 01.01.2016 г. до 30.06.2017 г. - Същият ще бъде зачетен при определяне на действителният размер на пенсията. В процесното решение административният орган е отчетел, че осигурителният стаж за периода 01.12.2025 г. - 15.12.2025 г. не е зачетен, тъй като липсват данни в Регистъра на осигурените лица. След подаване на данните от страна на осигурител „Военномедицинска академия“, същият ще бъде зачетен при определяне на действителният размер на пенсията.

С жалба с вх. №1012-21-352 /л.50/ на 12.01.2026 г., М. И. Я. е обжалвала по административен ред Разпореждане № [ЕГН] от 22.12.2025 г., с мотив неправилно определен размер на трудовия ѝ стаж за отпускане на пенсия, тъй като смята същия за неточен и непълен и на основание чл. 117, ал. 2 от КСО жалбоподателят моли стажът ѝ да бъде преизчислен и допълнен до действително отработеният от нея.

Във връзка с горепосочената жалба е постановено и процесното Решение № 2153-21-74/27.02.2026 г. на Директора на ТД на НОИ С. - град /л. б/, с което жалбата е оставена без уважение, а разпореждането е потвърдено.

По делото е приобщена като доказателство административната преписка и писмени документи към жалбата.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в преклузивния срок по чл. 118, ал. 2 от КСО, от надлежна страна по чл. 118, ал. 1 от КСО, срещу подлежащ на оспорване административен акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество жалбата се явява основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материалноправните разпоредби при издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган в рамките на предоставените му правомощия съгласно чл. 117 ал. 3 от КСО – директора на ТП на НОИ – С. град.

Потвърденото разпореждане също е издадено от компетентен орган – оправомощено длъжностно лице по пенсионното осигуряване към ТП на НОИ – С. град.

Съгласно чл. 99, ал. 1 във връзка с чл. 98, ал. 1, т. 1 от КСО това е длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт. В настоящия случай разпореждането е издадено от ръководител на пенсионното осигуряване при ТП на НОИ – С. град, който е материално и териториално компетентния административен орган съгласно чл. 99, ал. 1 във връзка с чл. 98, ал. 1, т. 1 от КСО.

При издаването на оспореното решение не са допуснати нарушения на административнопроцесуалните правила, които да са от такова естество, че да са ограничили

правото на жалбоподателят да участва в административното производство. Спазена е изискуемата от закона писмена форма, като актът е и надлежно мотивиран по смисъла на чл. 59, ал. 2 АПК. Съдържа информация за реда, срока и органа, пред който подлежи на обжалване, датиран и подписан, с кореспондиращ на мотивите диспозитив. Въз основа на изложеното не се откриват отменителни основания по чл. 146, т. 1, т. 2 и т. 3 от АПК.

По приложение на материалния закон съдът намира следното:

Приложимата норма на чл. 68а, ал. 1 от КСО предвижда, че лицата, които имат изискуемия осигурителен стаж по чл. 68, ал. 2, могат по тяхно желание да се пенсионират до една година по-рано от възрастта им по чл. 68, ал. 1. Пенсията се отпуска от датата на заявлението и се изплаща в намален размер пожизнено.

Не се спори по делото, че жалбоподателят е работел в Научноизследователски институт по оптика – С., преобразувано в „НПК Оптика“.

Спорният между страните въпрос е дали стажът ѝ в Научноизследователски институт по оптика – С., преобразувано в „НПК Оптика“ следва да бъде зачетен, като непрекъснат от 01.03.1983 г. до 19.10.1989 г. и към общият стаж на жалбоподателя да бъдат добавени 16 дни.

Съгласно чл. 10, ал. 1 КСО осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването ѝ. По силата на § 1, т. 3 от ДР на КСО осигурено лице е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1, и чл. 4а¹, ал. 1, за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Връзката между упражняваната трудова дейност и осигуряването се проявява и чрез разпоредбата на чл. 9, ал. 1, т. 4 КСО, която предвижда, че осигурителен стаж се зачита за самоосигуряващите се лица, когато са внесени дължимите осигурителни вноски.

Следователно, по аргумент на чл. 10, ал. 1 КСО, за да възникне осигуряване следва да са налице две кумулативни предпоставки – 1. упражняване на трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 КСО (т.е. дейност, която по закон подлежи на задължително осигуряване) и 2. за тази дейност да са внесени или дължими осигурителни вноски.

В обжалваното решение, органът приема за общ зачетен осигурителен стаж в НИИО, преобразувано в „НПК Оптика“ - 06 год 07 мес. и 02 дни, за следните периоди:

- 01.03.1983 - 01.04.1984 г. (01 год. 01 мес. и 00 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от „НПК Оптика“;

- 17.04.1984 - 19.10.1989 г. (05 год. 06 мес. и 02 дни), по Трудова книжка №40/ 02.09.1982 г., заверен от „НПК Оптика“.

В приложеното копие на трудова книжка №40 са отразени следните записи – дата на започване 01.03.1983 г., дата на прекратяване 01.04.1984 г. и дата на започване 17.04.1984 г., дата на прекратяване 19.10.1989 г. От приложената към жалбата Заповед № ЛС – 682 от 13.04.1984 г. /л.15/ е видно, че жалбоподателят е преназначен на 13.04.1984 г. в Научноизследователски институт по оптика – С., считано от 17.04.1984 г., от което би следвало, че жалбоподателя не е прекратявал трудовите си правоотношения с Научноизследователски институт по оптика – С. за периода от първоначалното му назначаване (01.03.1983 г.) до датата на прекратяване (19.10.1989 г.).

В трудовата книжка с прекратяването на трудовите правоотношения в НИИО с правоъгълен печат за периода от 01.03.1983 г. до 19.10.1989 г. е зачетен общ трудов стаж от 06 год. 07 мес. и 18 дни.

От гореизложеното съдебния състав приема, че няма данни за прекратяване на трудовото правоотношение и съответно на трудовия и осигурителен стаж на жалбоподателя за периода 01.03.1983 г. до 19.10.1989 г. в Научноизследователски институт по оптика – С., преобразувано в

„НПК Оптика“.

По представените в съдебното заседание доказателства – Образец УП-3 и Документ от НОИ, не става ясно и категорично установено, че „ЛАЗЕРНИ И ОПТИЧНИ ТЕХНОЛОГИИ“ АД е правоприемник на „НПК Оптика“.

В случаят следва да намери приложение и разпоредбата на чл. 40, ал. 5 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, съгласно която случаите, когато документите по ал. 3 липсват, осигурителите или техните правоприемници по изключение могат да издават удостоверения за осигурителен стаж и трудово възнаграждение или за осигурителен доход и въз основа на други автентични документи, щом те съдържат достатъчно данни за осигурителния стаж и за осигурителния доход. Действително, не са налични разплащателните ведомости за процесните периоди, но съгласно трайно установената съдебна практика липсата на разплащателни ведомости не може да породи неблагоприятни правни последици за добросъвестния работник по трудово или приравнено по трудово правоотношение при определяне на категорията труд при пенсиониране.

Принципът на служебното начало в административното производство задължава органите да проверят всички факти, от които зависи законосъобразното произнасяне. В конкретния случай органът е следвало да изясни причините за несъответствието между трудовата книжка и представените документи удостоверяващи непрекъснатия трудов стаж. Вместо да предприеме действия по изясняване на фактическата обстановка и да гарантира правата на осигуреното лице, административният орган е приел механично, че липсва основание за зачитане на процесните 16 дни, и е оставил без уважение жалба, с вх. № 1012-21-352 от 12.02.2026 г. По този начин административният орган е нарушил задължението си по чл. 35 АПК да събере всички доказателства, необходими за правилното изясняване на случая. Административният орган е приложил твърде формален подход и макар производството по заверка на осигурителна книжка да има формален характер и да се основава на данните, подадени от НАП, това не освобождава органа от задължението да съобрази всички релевантни факти и доказателства. Чисто техническа грешка, която е поправима и чието отстраняване не е в правомощията на осигуреното лице, не може да бъде основание за отказ на осигурителни права.

Предвид изложеното оспореното решение следва да бъде отменено като незаконосъобразно. Поради непълнотата на нормативната уредба относно предвидения в КСО особен случай на съдебен контрол, следва да се приеме, че отмяната на решението по чл. 117, ал. 3 КСО води като последица и до отпадане на потвърденото с него разпореждане. Именно издаденият от компетентното длъжностно лице отказ представлява индивидуалният административен акт, който, ако не е обжалван или жалбата срещу него е била отхвърлена, се стабилизира и поражда осигурителни права или задължения за адресата си. При липса на произнасяне относно оспорения и неотменен отказ той би продължил да съществува в правния мир, а неговата „висящност“ би породила правна несигурност в отношенията между страните по осигурителното правоотношение. Когато естеството на акта не позволява решаване на въпроса по същество или е налице необходимост от допълнително събиране на доказателства и изясняване на фактите в административното производство, какъвто е настоящия случай, по силата на чл. 173, ал. 2 АПК преписката следва да се изпрати на съответния компетентен административен орган със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

В съдебната практика се наблюдават различни подходи относно това кой е „съответният компетентен административен орган“ по смисъла на чл. 173, ал. 2 АПК във връзка с чл. 118 КСО. При отменено решение по чл. 117, ал. 3 или ал. 4 КСО в някои случаи съдът изпраща преписката на издателя на оспореното решение – директора на ТП на НОИ, в други – на длъжностното лице,

компетентно да издаде първоначалния отказ, а в трети случаи се ограничава до общото указание „ТП на НОИ“ или „административния орган“. Тези колебания произтичат от спецификата на обжалването и основанията за отмяна на акта, които в много случаи изискват административното производство да започне отначало – тоест от фазата по издаване на отказа.

Въпреки това, след като безспорно и КСО регламентира, и съдебната практика приема, че предмет на пряк съдебен контрол е решението на директора на ТП на НОИ, преписката следва да бъде изпратена именно на този решаващ административен орган, който е длъжен да я администрира и да се произнесе отново при съобразяване със задължителните указания на съда.

Жалбата се явява основателна, а решението на директора на ТП на НОИ – С. град, както и потвърденото с него разпореждане, следва да бъдат отменени като незаконосъобразни.

Воден от горното и на основание чл. 118, ал. 3 КСО, във връзка с чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София град, III отделение, 80 състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 2153-21-74/27.02.2026 г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което е оставена без уважение като неоснователна жалба срещу Разпореждане № [ЕГН]/22.12.2025 г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване.

ИЗПРАЩА преписката на длъжностното лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ – С. град за произнасяне по заявлението на М. И. Я. за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68а, ал. 1 от КСО при съобразяване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите към настоящия съдебен акт.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.